BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNIII" SIBIIU

Anul al 54-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei | 16 Pagini | Nr. 252 Luni 13 Septembrie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Școala și societatea

Congresul care s'a ținut zilele acestea la Cernăuți, de către „Asociația profesorilor secundari", dă un nou element de actualitate mult desbătutei probleme a legăturilor dintre școală și societate.

Problemă mult desbătută și tot atât de mult controversată în sensul dacă, pentru anumite scăderi ce se observă la tineretul școlar de pe băncile liceelor și celorlalte școli secundare, partea mai mare de vină cade asupra școalei sau asupra societății.

Ne amintim, bunăoară, de unele cazuri, pe care nu le-am dori repetate, când unii elevi de liceu s'au pus într'o lumină foarte tristă prin isprăvile lor condamnabile și profund regretabile.

Se aude, de asemenea, destul de des învinuirea împotriva nivelului cultural scăzut, împotriva faptului că astăzi la liceele noastre se învață mai puțină carte, decum se învăța într'un trecut nu tocmai așa de îndepărtat.

Oricât am face acestor învinuiri partea de exagerare și oricât am susține că nici în trecut totul nu era chiar așa de desăvârșit, precum vor să ne convingă reprezentanții generației mature, totuși, nu se poate tăgădui adevărul că în anii dela războiul încoace, s'a constatat o scădere în școală a nivelului cultural, precum s'a constatat la tineretul de pe băncile școlilor o slăbire a sentimentului datoriei, o slăbire a frânei morale și a dragostei pentru carte și învățătură.

Aceste lipsuri și scăderi au fost verificate pe teren cu ocaziunea examenelor de bacalaureat, când s'a putut vedea cât de slab pregătiți sub raportul cunoștinților s'au prezintat sute și mii de candidați.

Și iarăși s'a căutat un răspuns la întrebarea: e mai vinovată școala ori societatea de această stare de lucruri, ori, în cazul cel mai rău, vina trebue împărțită pe din două?

Societatea, reprezintată prin familie, adică, prin părinții elevilor, a crezut că e mai bine și în tot cazul, mai comod, să dea vina pe școală.

Școala și în special școala secundară, reprezintată prin profesori, a întors piatra de învinuire, aruncând-o în rândurile societății. In zadar, spun reprezentanții școalei, li s'ar da elevilor în clasă sfaturi și precepte bune, când, îndată ce es din localul școlii, cad într'un mediu, unde exemplele rele abundă. In zadar i se spune la școală elevului să aibă cultul cinstei și al adevărului, când, afară de zidurile școlii, el vede în jurul lui lăfăindu-se necinstea și domnind minciuna.

In altă ordine de idei, ce-i de vină școala și profesorii, dacă părinții nu pun o frână excesului de îndeletniciri așa zise sportive ale tinerilor școlari și nu-i supraveghiază în deajuns în orele și în zilele când tinerii aceștia nu merg la școală?

Sunt, precum vedem, obiecțiuni judicioase, așa că pot fi lesne răsturnate ori înlăturate.

Avem însă convingerea că, în ce privește tineretul școlar și buna lui creștere, lucrurile s'ar schimba mult în bine, dacă între școală și societate s'ar stabili un contact mai des și o colaborare mai strânsă.

Profesorii să nu vadă pe părinții elevilor lor numai atunci, când părinții au de făcut vreo reclamație ori de cerut vreo favoare, ci contactul și colaborarea să aibă drept obiect tocmai găsirea mijloacelor de a se înlătura relele și scăderile ce am semnalat.

Muncitorimea engleză votează pentru înarmarea țării

Londra, 10 (Rador). — După o desbatere foarte vie, congresul tradeunionurilor a respins moțiunea prin care se cerea amânarea votării rezoluției consiliului național al muncii privitoare la aprobarea politicei de înarmare a guvernului britanic.

Rezoluția aprobă politica guvernului în materie de reînarmări, deși face unele rezerve.

Deasemeni, textul rezoluției adaogă că Marea Britanie și toate țările democratice trebue să fie cu băgare de seamă pentru a nu lăsa să se schimbe sau să se dea o nouă interpretare pactului Societății Națiunilor, astfel încât să se dea Germaniei libertatea de a face război în Europa centrală sau orientală.

Rezoluția a fost votată cu o majoritate sdrobitoare de 3.544.000 voturi contra 224.000.

Românilor din Bulgaria li se ia și ultimele posibilități de viață românească

Arestări și deportări de români in masă. — O adevărată cruciadă bulgară deslănțuită contra românilor timoceni

A trecut mai mult de un deceniu de când suflarea românească de pe Valea Timocului și dreapta Dunării așteaptă deslegarea problemei școalelor și bisericilor românești din Bulgaria și până azi nimic nu arată că s'ar putea aștepta la o situație mai bună într'un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat.

Acești frați ai noștri par că sunt sortiți să-și trăiască toată viața în întuneric. Lor nu le este dat să se bucure de lumina civilizației și a culturii, deoarece refuzându-li-se școala în limba maternă ei sunt reduși la o singură îndeletnicire — plugăritul, muncind pentru a plăti impozite grele statului bulgar, ai cărui cetățeni loiali sunt, dar numai cu obligațiuni, fără drepturi.

Pentru a putea și acești oropsiți ai soartei să iasă din întunericul medieval în care zac de secole întregi, în ultimii ani se găsise o soluție tranzitorie că din moment ce guvernul bulgar nu permite deschiderea de școli și biserici românești în comunele din jurul Vidinului și Plevnei, cu populație compactă curat românească, să se creeze la Sofia școală și liceu românesc, unde fiii acestor frați ai noștri să-și poată face cultura în limba maternă.

Școala și liceul român dela Sofia, în prezent, sunt lucruri realizate. Acolo își fac cultura în limba maternă, peste 150 fii de români din Bulgaria.

Această realizare era socotită până acum ca ultim refugiu pentru slavarea sufletului românilor din dreapta Dunării.

Insă bulgarii nu pot admite pe teritoriul lor, fie chiar și departe de așezările de români din dreapta Dunării, ființarea unui asemenea far de lumină și căldură românească, deoarece ei urmăresc altceva: nu deșteptarea și instruirea românilor dela ei, ci desnaționalizarea lor.

Ca să-și poată atinge scopul propus în ultimul timp, ei au deslănțuit o prigoană barbară împotriva românilor, care-și au copiii la școala română din Sofia, punându-le în vedere că dacă nu-i trag vor fi aspru pedepsiți.

Această amenințare au și pus-o în practică. In prezent, peste 40 de români de pe Valea Timocului sunt arestați și deportați în Bulgaria de Sud, spunându-li-se că nu vor fi eliberați până nu-și retrag copiii dela școala noastră din Sofia.

Deci, prin acest sistem, bulgarii urmăresc despopularea școalei și liceului român dela Sofia și cu timpul, închiderea lui.

In consecință, credem că este timpul, ca guvernul nostru să ia măsurile cuvenite pentru întâmpinarea răului.

—xox○xox—

LILIACUL A INFLORIT A DOUA OARĂ

Dorohoi, 9 Sept.

In grădina pensionarului Const. Zarojanu din str. General Pipirescu nr. 9 din localitate a înflorit liliacul a doua oară. Flori frumoase și mirositoare ca și primăvara, semn de toamnă lungă.

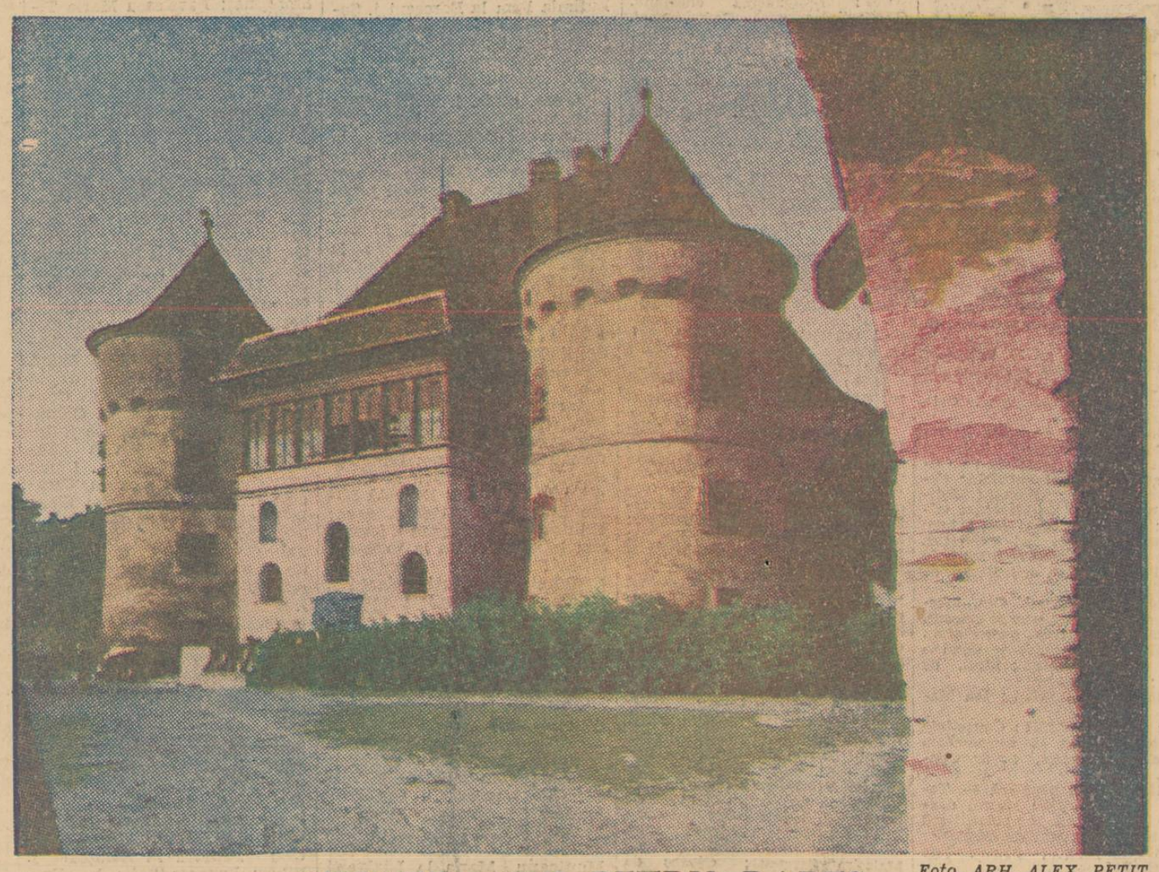

Foto. ARH. ALEX. PETIT

CETATEA LUI PETRU RAREȘ
(JUD. TÂRNAVA MICĂ)

PENTRU CITITORII ZIARULUI „UNIVERSUL"

de STELIAN POPESCU

De câteva zile, sunt iarăși ținta atacurilor infame ale unor nemernici pe cari conduita mea și credința mea în puterile neamului nostru și în redeșteptarea poporului românesc nu-i lasă să doarmă.

S'a arătat zilele trecute, cine sunt acești nemernici, ce urmăresc și cine stă în spatele lor, plătindu-i și încurajându-i din umbră.

Cu pușcăriași, cu declasați și cu rău famați nu se stă de vorbă.

Scriu aceste rânduri, nu pentru a duce polemică cu ei, fiindcă o asemenea onoare nu li se cuvine și nu le-o voi face niciodată.

Scriu doar pentru a reaminti cititorilor că urletele, insultele și calomniile de azi sunt aceleași cari au fost ticluite și lansate acum aproape patru zeci de ani de presa șantajistă din Sărindar, presă asupra căreia instanțele judecătorești au avut de atâtea ori ocazia să se pronunțe și să o înfiereze, ca pe una care a abuzat de o libertate nereglementată tocmai din cauza interesului politicianilor de a-și face treburile cu ajutorul ei și al șantajiștilor, pe spinarea țării.

Punctul de plecare al acestei noui infamii a fost găsit în ancheta întreprinsă de ziarul „Curentul" în chestia națională.

Ea constituind prilejul de a da pe față părerile celor mai reprezentativi exponenți ai intelectualității românești despre evrei, a produs și o recrudescență a străinismului din țară.

Acest străinism, cu ajutorul coadelor de topor recrutate prin mijlocul arginților dintre elementele cele mai detestabile ale drojdiei societății, caută să izbească în tot ce are mai curat și mai sfânt un întreg neam, și vrea să izbească și în mine.

*

Când, acum trei ani, am început lupta pentru redeșteptarea conștiinței naționale din letargia în care o duseseră ideile „umanitariste" și „internaționaliste", — rău înțelese, dar abil strecurate în mintea naivilor de o presă complet înstrăinată care trăia din șantajarea oamenilor politici, — mi-am dat bine seama că sarcina pe care mi-o asumam nu era de loc ușoară.

Știam la ce trebuie să mă aștept...

Mi-am examinat atunci puterile, mi-am revăzut trecutul și prezentul, mi-am scormonit cutele cele mai ascunse ale ființei spre a vedea dacă nu s'ar găsi în ele pata vreunei scăderi sau vre-o greșală pentru care să fiu atacat.

Mi-am făcut cel mai sever și cel mai deplin examen al conștiinței.

Și numai când am văzut că pot sta, senin și calm, cu capul sus, am pornit la luptă.

Am hotărît să înfrunt tot, și să învingă, spre a repune neamul românesc în drepturile lui, în țara lui!

Știam că voi avea în cale piedici nenumărate și greutăți imense.

Știam că ele îmi vor veni nu numai de pe urma streinilor acaparatori ai bogățiilor țării, dar chiar și de pe urma unor nefericiți compatrioți și conaționali, rătăciți ori deveniți coade de topor în slujba streinilor cu ai căror bani trăesc și se lăfăesc zilnic în văzul public.

Imi dedeam seama că nu voi fi cruțat și că se va lovi în mine cu cea mai din urmă sălbătecie.

Știam toate acestea, dar n'am șovăit.

Sufletul și inima mea nu m'au lăsat să șovăiesc.

Am pus în joc totul, pentru tot.

*

Au fost oameni și partide politice cari au primit cu scepticism și neîncredere hotărîrea mea. Au fost alții cari au mers până la a socoti drept un act nebunesc această hotărîre, de pe urma căreia-mi zdruncinam pentru totdeauna liniștea vieții și toată agoniseala unei existențe de grea muncă, spre a realiza un act care lor li se părea o primejdioasă utopie sau o himeră.

Nimic nu m'a speriat însă, și nimic nu m'a oprit în loc!

Și am mândria să spun că, azi, redeșteptarea națională este aproape fapt împlinit, și cu bucurie văd că ei i se alătură, cu mic cu mare, toate sufletele românești, tineri și bătrâni, partide și fracțiuni politice diverse, și până și elementele cele mai puțin încrezătoare, eri, în vitalitatea neamului nostru și în puterea lui de reacțiune.

Ancheta „Curentului" a făcut dovada cea mai strălucită a dreptății mișcării pe care eu am deslănțuit-o, în „Universul", fără nici o preocupare de interese personale. La această mișcare văd azi cu nesfârșită mulțumire, cum se alătură și se înhamă, spre a o traduce în fapt, toți românii.

Era cu desăvârșire firesc, prin urmare, ca streinii și înstreinații, văzând succesul, să caute să lovească în mine, promotorul redeșteptării neamului nostru.

*

S'a întâmplat exact așa cum am prevăzut.

Calomniile, invențiile cele mai nerușinate și mai nedemne, falsurile flagrante, grosolăniile cele mai triviale și amenințările cu moartea nu mi-au fost și nu-mi sunt precupețite...

Am stat însă pe poziție, și am rezistat. Nimic nu m'a intimidat.

Amenințarea că voi fi ucis, murdăriile cari mi se adresează zilnic și vechile infamii reeditate azi, nu mă înspăimântă.

Cer, azi ca și ieri, tuturor românilor, să ducă lupta înainte, căci suntem aproape de succes. Să nu se lase nici intimidați de amenințări, nici speriați de calomnii pe cari legea actuală a presei nu le poate stăvili, nici momiți de făgăduieli, nici înduioșați de plânsete sau de rugăciuni pentru „bieții" streini aflați printre noi.

Am spus dela început și o repet și azi: Eu, — și cu mine toți românii adevărați, și cu dor de binele acestui neam — nu suntem nici antisemiți, nici filosemiți.

Suntem pur și simplu „filoromâni", și voim ca țara aceasta, apărată, păstrată și întregită cu atâtea lupte dârze, cu atâtea amare lacrimi și cu atâta sânge românesc, să fie întâi a Românilor și a celor cari s'au jertfit pentru ea, și, numai dacă va fi chip și pentru musafiri nepoftiți, să li se facă loc și streinilor, în subordine, dar nu ca stăpâni cum vor să fie azi.

*

Desigur, nu se câștigă cu ușurință o cauză mare ca aceasta. Insă nimic de seamă din tot ce s'a realizat vreodată în lume nu s'a realizat fără sacrificii nenumărate.

Blândul Christos n'ar fi mântuit lumea, dacă n'ar fi îndurat batjocuri și chinuri și dacă n'ar fi fost răstignit pe Cruce. Dante n'ar fi scris nemuritoarea-i „Divina Comedie", dacă n'ar fi fost crunt lovit în existența sa și adânc jignit în sentimentele sale.

Luther n'ar fi putut reforma divina învățătură creștină și n'ar fi putut pune capăt corupției papale de odinioară, dacă n'ar fi suferit cât a suferit.

Generația aceasta a noastră este sortită, — cum spunea Take Ionescu, — să îndeplinească fapta cea mare: Nu numai unitatea geografică, dar și unitatea sufletească a tuturor românilor și, adaog eu, și stăpânirea economică a pământului și bogățiilor românești.

Eu cred că, pentru realizarea lor, tot mai sunt în neamul nostru destule suflete curate cari să se ofere ca jertfă.

Printre ele sunt și eu unul și am convingerea că vor mai fi multe altele cari să facă la fel cu mine, fiindcă, altfel, neamul nostru n'ar mai merita să trăiască!

Flota republicană spaniolă se refugiază in porturile franceze

Biarritz, 10 (Rador).—Corespondentul agenției „Ștefani" transmite:

O adevărată flotă spaniolă republicană s'a refugiat în porturile din departamentul Gironde, la Bordeux și în porturile vecine. Numai la Bordeaux se găsesc 39 de vase guvernamentale, majoritatea șalupe.

Pe lângă aceasta la Verdon sunt ancorate un submarin și trei vase, în bazinul Arcachon se află 14 vase, și la La Rochelle 25.

O conferință a șefilor statelor majore ale Ințelegerii Balcanice

Istambul, 10 (Radio Central). Din Ankara, se anunță că guvernul turc a invitat la o conferință pe șefii statelor majore ale Ințelegerii Balcanice.

La această conferință se vor discuta interesele militare comune ale statelor Ințelegerii Balcanice. Invitația guvernului turc a fost primită, astfel că șefii de stat major respectivi vor fi la Ankara cel mai târziu, la 25 Octombrie, când va începe conferința.

Revoluție la Gijon

Populația cere predarea orașului

Salamanca, 10 (Rador). — Corespondentul agenției Havas din Leon transimte:

După informații din izvoare demne de încredere, la Gijon au isbucnit eri grave turburări.

Mai multe coloane de manifestanți au străbătut străzile orașului, cerând predarea lui. Aceste manifestații au coincidat cu sosirea la Gijon a deținuților politici arestați de guvernamentali și cari până acum se aflau închiși la Riba de Sella și la Cavadonga.

Se anunță că trupele guvernamentale au deschis focul asupra mulțimii. Atmosfera la Gijon este asemănătoare aceleia care domnea la Santander, în ajunul revoltei, care a silit autoritățile din acest oraș să fugă înainte de intrarea naționaliștilor.

General sovietic mort pe frontul Aragonului

Saragosa, 10. (Rador) —*Presa naționalistă, notează corespondentul Agenției Havas, anunță că generalul sovietic Limando Mihailov, comandantul uneia din brigăzile internaționale angajate în luptele de pe frontul Aragonului, a fost ucis în regiunea Belchite.*

Generalul sovietic și-a găsit moartea în cursul unui bombardament aerian exercitat de avioanele naționaliste.

Șase persoane moarte intr'un accident de autobuz

Berlin, 10 (Radio Central). — In apropierea localității Droste, din partea de răsărit a provinciei Harz, un autobuz cu opt persoane, care mergea cu viteză, a derapat la o cotitură și s'a prăbușit într'un șanț adânc, plin cu nămol, din marginea șoselei.

Două din persoanele, care se aflau în autobuz, au reușit să scape, sărind din el. Celelalte șase persoane au rămas sub autobuzul prăbușit, murind asfixiate.

Otrava revoluționară

Un fenomen de dedublare in politica externă dela Moscova. — Abstracțiuni și realități, văzute prin prizma opiniei publice din Franta

Cunoscutul ziarist Wladimir d'Ormesson, colaborator al ziarului „Le Temps", face o interesantă expunere în fruntea lui „Journal de Geneve" despre politica externă a Sovietelor.

După ce amintește divergențele trecătoare din 1934 între Anglia și Italia de o parte, Franța de altă parte și consideră ca un corectiv al lor grăbirea apropierei franco-ruse, autorul face următoarele considerațiuni:

„Raționamentul de-atunci era acesta. O parte din opinia publică franceză este ostilă ideei unei convențiuni militare anglo-franco-germană pentrucă se teme că această convențiune, legând pe Franța, nu va fi respectată de germani, a căror voință de reînarmare este vizibilă. Din această cauză, siguranța occidentală ar fi iluzorie, și chiar primejdioasă, fiindcă ea n'ar împiedica pe germani să unelteasca planuri războinice la răsărit. Din potrivă, dacă s'ar obține dela germani asigurări pacifice cu adevărat categorice în răsărit (asigurări integrate într'un sistem de garanții mai generale), liniștea s'ar întinde asupra întregei Europe și, de aci, s'ar putea relua, cu sorți de succes, negocierile tinzând la încheerea unei convențiuni pentru limitarea înarmărilor. Pactul dela răsărit ar fi astfel mijlocul indirect spre a atinge scopul, care este și rămâne oprirea cursei înarmărilor.

„Aceasta era ideia conducătoare. Nu spun că pe această temă nu s'ar putea grefa și alte considerațiuni. Nu spun că pofta de „plăcintă" juridică a unora, tendințele pro-sovietice ale altora, manevrelor Sovietelor chiar n'au lucrat în acelaș sens. Afirm însă că scopul esențial la care se tindea (foarte departe de a introduce pe Franța, într'o convorbire în patru ochi cu Moscova) era din potrivă să îngădue politicii franceze să-și regăsească firul tratării de-odată cu Berlinul.

„Unde socoteala sa era greșită, este că nu se prevedea că vreodată germanii vor refuza să secondeze această politică, întâi pentrucă ea îi speria, apoi pentru că antinomia hitlero-sovietică era prea pronunțată; al doilea, că niciodată Polonia nu va favoriza nici ea în acest sens acțiunea diplomației franceze, căci ea i-ar tulbură jocul față de Lituania și de Ceho-Slovacia, și chiar față de Germania. Problema propusă era deci un fel de „cuadratură a cercului".

„De aceea dificultățile nu întârziară să se manifeste. Curând, chestiunile de prestigiu le încurcară și mai mult. Franța, prea mult angajată, nu mai putea să dea înapoi fără să aibă aerul că a suferit un eșec diplomatic răsunător. Incet, încet, proectul pactului regional se subția. El se reduse la un protocol franco-sovietic. Mulțumită prevederei d-lui Laval și preacuțiunilor colaboratorilor săi, acest instrument diplomatic avea să rămână, de altfel, în strânsă armonie cu prevederile pactului dela Geneva și să nu le depășească întru nimic. Deci nu era vorba deloc de o „alianță automatică".

„Imprejurările destul de speciale în care pactul franco-rus fu astfel încheiat, evenimentele din politica externă (ca lovitura dela 7 Martie 1936) și din politica in-

(Continuare in pag. 2-a)